

> Życie ze znakiem jakości

Pod koniec kwietnia papież Franciszek ogłosił swego poprzednika Jana Pawła II świętym. Na czym może polegać świętość człowieka na przełomie XX i XXI wieku – zastanawia się prof. Piotr Oleś.

– Z punktu widzenia psychologii świętość to życie ze znakiem jakości. Odważne, zgodne z przekonaniem (powiedzielibyśmy: zgodne z sobą), z pewnością owocne dla innych, wartościowe dzięki sile przekazu, jaki niesie, dzięki przestaniu lub narracji, jaką tworzy. Na czym konkretnie mogła polegać świętość Karola Wojtyły, krakowskiego kardynała i papieża Kościoła Powszechnego? Proponuję niekompletną listę tych wymiarów życia.

Odwaga życia według własnego programu – odwaga podejmowania wyzwań, postępowania zgodnie z przekonaniem, ujawniania ich, ale też odwaga zwracania się do Stwórcy ze sprawami człowieka, ludzi i narodów.

Dojrzała miłość bliźniego – wyrażająca się uważnością, szacunkiem i traktowaniem serio drugiego człowieka, poczuciem odpowiedzialności za jego los, otwartością wobec odmiennych przekonań i uczuć, gotowością słuchania, stawianiem egzystencjalnych pytań i współdziałaniem w poszukiwaniu dobrych odpowiedzi oraz argumentów na ich rzecz; ale też polegająca na towarzyszeniu człowiekowi w jego problemach, dylematach, w radości i cierpieniu oraz w sprawach drobnych. Wyobraźnia miłości – to wiara w dobrą wolę człowieka, w jego zdolność wyboru, intencjonalność, racjonalność, zdolność kochania i rozpoznawania dobra, gotowość do wyrzeczeń i przekraczania ograniczeń wynikających z lęku, niepewności czy presji kultury; ale też wyobraźnia pozwalająca czerpać ze skarbcza literatury pięknej i oddziaływać za pośrednictwem słowa.

Wierność wybranej linii życia – wartościom, zadaniom, przekonaniom, przyjaźniom, rzecz można: Bogu i ludziom; oraz wytrwałość – w modlitwie, realizacji zadań, w pokonywaniu ułomności ciała. Wiara – nie tylko silna wiara w Boga, pozwalająca na śmiałą modlitwę o rzeczy wielkie i niemożliwe i o rzeczy małe i nieprawdopodobne, dająca moc oddziaływania, ale też niezachwiane przekonanie o godności każdej ludzkiej istoty i świętości życia; wiara niosąca pokój serca i pokój między ludźmi, widoczna w skupieniu i ciszy.

Dystans – wobec siebie i nawet najważniejszych życiowych zadań, wobec zaszczytów i funkcji, ról i sławy, wyrażający się poczuciem humoru i zdolnością do okazywania uczuć radości i troski. Nie sposób streścić historii życia Karola Wojtyły. Jej kwintesencja zawiera się w scenie z Fatimą, gdy zwrócony całym sobą ku figurce Matki Bożej wyraźnie coś do Niej mówi. I w przejmującej scenie odwiedzin, kiedy trzymał za ramię Ali Agcę – jakby razem rozwiązywali jakąś ważną ludzką sprawę, jakby zależało mu na tym człowieku, niezależnie od jego odmiennego wyznania i niezależnie od faktu, że strzał Turka omal nie pozbawił go życia. Tak jakby wzniósł się ponad osobiste cierpienie, lęk, urazę i szukał wraz z nim odpowiedzi na jakieś ważne pytanie, kto wie – czy można pojednać się pomimo wszystko i dążyć ku tej samej wieczności?

Prof. dr hab. PIOTR OLEŚ jest kierownikiem Katedry Psychologii Osobowości na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Interesuje się strukturą i przemianami osobowości w ciągu życia.